

KANCELARIA SENATU

BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

BKS/DPK-134/28173/13 JK

Warszawa, dnia 8 marca 2013 r.

Nr: 28173	Data wpływu 26 kwietnia 2012 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 25 lutego 2013 r.

UPRAWNIENIA BUDOWLANE

TEMAT

KSIĄŻKA PRAKTYKI ZAWODOWEJ

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja zbiorowa

Mgr inż. architekt i inż. budownictwa lądowego Marek Robert G. z poparciem: inż. budownictwa lądowego Józefa J.; mgr inż. architekta Zbigniewa Andrzeja A.; mgr inż. Krzysztofa W.; mgr inż. Małgorzaty B.; architekta Marka P. i architekta Ewy B.-P.; technika Danuty B.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą w celu zmiany zasad opracowywania książki praktyki zawodowej, będącej elementem przygotowania zawodowego wymaganego przed przystąpieniem do egzaminu na uprawnienia budowlane, dającego możliwość wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

Autor petycji, architekt z wieloletnią praktyką jest zdania, że obowiązująca procedura wypełniania książki praktyki zawodowej przy ubieganiu się o uprawnienia do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie – „jest biurokratyczna”. Wymagane jest opisanie czynności wykonywanych w każdym tygodniu odbywanej praktyki, potwierdzonych i zaopiniowanych co najmniej raz w miesiącu przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane, pod kierownictwem której odbywa się praktykę. Autor petycji w latach 1987–99 przebywał w USA, gdzie wystąpił o dopuszczenie do egzaminu na uprawnienia architektoniczne projektowe i wykonawcze. Twierdzi, że „w USA i Kanadzie wypełnia się odpowiednie kwestionariusze, odnotowując jedynie charakterystykę obiektów budowlanych bądź instalacji objętych projektowaniem lub nadzorem oraz zakres czynności dla uzyskania pozwolenia na budowę. Dokumentuje się pracę nie w rozliczeniu tygodniowym, ale odnotowuje się jedynie czas spędzony nad poszczególnymi fazami projektowymi lub nadzorem. Wskazuje się również czas rozpoczęcia i zakończenia projektowania lub nadzoru”.

Autor petycji, praktykujący architekt i konstruktor oczekuje, że w Polsce nastąpią zmiany w sposobie wypełniania książki praktyki zawodowej zgodnie z powyżej opisaną procedurą. W petycji nie podważa zasadności dokonywania w książce praktyki wpisów dotyczących charakterystyk projektowanych i nadzorowanych obiektów i instalacji, zakresów czynności projektowych i wykonawczych oraz potwierdzania tych czynności i czasu ich wykonywania przez osoby z odpowiednimi uprawnieniami. Akceptuje sposób potwierdzania wiedzy przez ubiegających się o dopuszczenie do egzaminu. Podważa tylko tygodniowy sposób rozliczania wykonywanych czynności. Ponadto jest zdania, że „wpis powinien zawierać nie rozliczenie tygodniowe, a jedynie specyfikację czasokresów wykonywanych czynności projektowych lub wykonawczych dla danego obiektu czy instalacji”.

STAN PRAWNY:

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) stanowi, że organy władzy publicznej w Polsce działają na podstawie i w granicach prawa (art. 7). W drodze ustawy można tworzyć samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należyтым wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony (art. 17 ust. 1).

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm.) normuje działalność obejmującą sprawy projektowania, budowy, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych oraz określa zasady działania organów administracji publicznej w tych dziedzinach. Rozdział 2 ustawy wskazuje samodzielne funkcje techniczne w budownictwie, za które uważa się działalność związaną z koniecznością fachowej oceny zjawisk technicznych lub samodzielnego rozwiązywania zagadnień architektonicznych i technicznych oraz techniczno-organizacyjnych. Nadto unormowane jest: projektowanie, sprawdzanie projektów architektoniczno-budowlanych i sprawowanie nadzoru autorskiego; kierowanie budową lub innymi robotami budowlanymi; wykonywanie nadzoru inwestorskiego; sprawowanie kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych; rzeczoznawstwo budowlane (art. 12 ust. 1).

Samodzielne funkcje techniczne w budownictwie mogą wykonywać osoby posiadające uprawnienia budowlane, stwierdzone decyzją wydaną przez organ samorządu zawodowego (lub których odpowiednie kwalifikacje zawodowe zostały uznane na zasadach określonych w odrębnych przepisach). Uprawnienia budowlane mogą być udzielane do projektowania i kierowania robotami budowlanymi (art. 13). Są udzielane w specjalnościach: architektonicznej; konstrukcyjno-budowlanej; instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń cieplnych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych; (art. 14 ust. 1). W ramach tych specjalności mogą być wyodrębnione specjalizacje techniczno-budowlane. Uzyskanie uprawnień budowlanych bez ograniczeń lub w ograniczonym zakresie w wymienionych specjalnościach wymaga ukończenia studiów magisterskich na kierunku odpowiednim dla danej specjalności oraz odbycia rocznej, dwuletniej lub trzyletniej praktyki przy sporządzaniu projektów lub na budowie. Warunkiem zaliczenia praktyki zawodowej jest praca polegająca na bezpośrednim uczestnictwie w pracach projektowych albo na pełnieniu funkcji technicznej na budowie pod kierownictwem osoby posiadającej odpowiednie uprawnienia budowlane (art. 14 ust. 4).

Rozporządzenie Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 kwietnia 2006 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz. U. Nr 83, poz. 578

ze zm.) określa m.in. rodzaje i zakres przygotowania zawodowego do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, sposób stwierdzania posiadania tego przygotowania, ograniczenia zakresu uprawnień budowlanych oraz sposób przeprowadzania i zakres egzaminu (§ 1). W rozdziale 2 opisane są wymagania dotyczące praktyki zawodowej. Praktyka zawodowa odbywana jest po uzyskaniu dyplomu ukończenia wyższej uczelni pod kierownictwem osoby posiadającej uprawnienia budowlane bez ograniczeń we właściwej specjalności i będącej czynnym członkiem samorządu zawodowego. Do praktyki zawodowej może zostać zaliczona praktyka odbyta po ukończeniu trzeciego roku studiów wyższych, z wyłączeniem praktyki objętej programem studiów (§ 3). Osoba odbywająca praktykę zawodową dokumentuje przebieg praktyki w książce praktyki zawodowej. Książkę tę składa się w izbie architektów lub inżynierów budownictwa do opieczetowania i zarejestrowania. Izba zwraca ją w terminie 7 dni od złożenia. W książce praktyki zawodowej, która jest zbiorem trwale połączonych i ponumerowanych kart, wpisuje się m.in. wyszczególnienie robót budowlanych, przy projektowaniu których bezpośrednio uczestniczyła lub pełniła funkcje techniczną na budowie osoba odbywająca praktykę zawodową oraz określenie czynności wykonywanych w każdym tygodniu odbywanej praktyki, potwierdzonych i zaopiniowanych co najmniej raz w miesiącu przez osobę z uprawnieniami budowlanymi, pod kierownictwem której odbywana jest praktyka. Po zakończeniu praktyki zawodowej kierownik praktyki, wpisuje w książce praktyki zawodowej ogólną ocenę z teoretycznej i praktycznej wiedzy z zakresu specjalności, w jakiej dana osoba ubiega się o uprawnienia budowlane (§ 4). Przepisów tych nie stosuje się do praktyki zawodowej odbywanej za granicą – praktyka taka poświadczana powinna być zaświadczeniem wydanym przez kierownika jednostki, w której odbywała się praktyka oraz osoby nadzorującej, posiadającej uprawnienia odpowiednie w danym kraju. Zaświadczenie powinno m.in. zawierać: wyszczególnienie robót budowlanych i obiektów, przy projektowaniu których osoba odbywająca praktykę zawodową bezpośrednio uczestniczyła lub pełniła funkcje techniczne na budowie; potwierdzenie czasu praktyki z podaniem dat jej rozpoczęcia i zakończenia przy projektowaniu lub budowie obiektów budowlanych, z określeniem charakteru wykonywanych czynności; ogólną ocenę teoretycznej i praktycznej wiedzy z zakresu wnioskowanej specjalności (§ 5).

Izba architektów lub inżynierów budownictwa prowadzi postępowanie kwalifikacyjne w sprawie nadania uprawnień budowlanych w dwu etapach (§ 6) – kwalifikowania wykształcenia i praktyki zawodowej oraz egzaminu na uprawnienia budowlane (§ 8) w formie testu i części ustnej, sprawdzającej znajomość procesu budowlanego oraz umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy technicznej. Egzamin jest przeprowadzany co najmniej

dwa razy w roku, w terminach ustalanych przez izbę. Kopię ostatecznej pozytywnej decyzji o nadaniu uprawnień budowlanych izba przekazuje do Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla wpisu do centralnego rejestru osób posiadających te uprawnienia.

Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 42 ze zm.) określa organizację i zadania tych samorządów oraz prawa i obowiązki ich członków (art. 1). Samorzady zawodowe tworzą członkowie zrzeszeni w izbach architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (art. 3); są one niezależne w wykonywaniu swoich zadań i podlegają tylko przepisom prawa (art. 4). Prawo wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie oraz samodzielnego projektowania przestrzeni w skali regionalnej i lokalnej lub kierowania zespołem prowadzącym takie projektowanie przysługuje wyłącznie osobom wpisanym na listę członków właściwej izby samorządu zawodowego (art. 6). Działalność izb określają ich statuty (art. 7). Do zadań samorządów zawodowych należy m.in.: sprawowanie nadzoru nad należyтым i sumiennym wykonywaniem zawodu przez członków izb; reprezentowanie i ochrona interesów zawodowych swoich członków; ustalanie zasad etyki zawodowej i nadzór nad jej przestrzeganiem; nadawanie i pozbawianie uprawnień budowlanych w określonych specjalnościach, przeprowadzanie egzaminów oraz potwierdzanie kwalifikacji zawodowych; współdziałanie w doskonaleniu kwalifikacji zawodowych architektów, inżynierów budownictwa i urbanistów (art. 8). Jednostkami organizacyjnymi samorządów zawodowych są: Krajowa Izba Architektów, Krajowa Izba Inżynierów Budownictwa i Krajowa Izba Urbanistów oraz okręgowe izby, które tworzą ich członkowie. Przynależność powstaje z chwilą uzyskania wpisu na listę członków okręgowej izby właściwej według miejsca zamieszkania (art. 9). Organami okręgowych izb są: okręgowy zjazd izby, rada izby, komisja rewizyjna, okręgowa komisja kwalifikacyjna oraz okręgowy sąd dyscyplinarny i rzecznik odpowiedzialności zawodowej (art. 14). Okręgowa komisja kwalifikacyjna m.in. przeprowadza egzaminy, postępowanie kwalifikacyjne i wydaje decyzje o nadaniu uprawnień budowlanych, prowadzi rejestr osób, którym nadała uprawnienia budowlane, przesyła dane do centralnego rejestru; składa sprawozdania ze swojej działalności zjazdowi izby i Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej (art. 24), która opracowuje zestawy pytań egzaminacyjnych. Od decyzji okręgowej komisji kwalifikacyjnej przysługuje odwołanie do Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej, która wydaje decyzje w drugiej instancji i sprawuje nadzór nad działalnością okręgowych komisji kwalifikacyjnych (art. 36).

Najwyższymi jednostkami samorządów zawodowych są Krajowe Izby (art. 27). Organami Krajowych Izb jest m.in. Krajowa Komisja Kwalifikacyjna (art. 28) oraz Krajowa

Rada Izby, która kieruje działalnością samorządu zawodowego między Krajowymi Zjazdami, w szczególności: uchwała regulamin postępowania kwalifikacyjnego w sprawach nadawania uprawnień budowlanych i tytułu rzeczoznawcy budowlanego. Uchwała również regulamin określający sposób i tryb przeprowadzania egzaminu koniecznego do otrzymania uprawnień do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie oraz podejmuje uchwały potwierdzające kwalifikacje osób (art. 33).

Uchwała nr 0-37-III-2010 Krajowej Rady Izby Architektów z dnia 27 października 2010 r. w sprawie zmiany regulaminu postępowania kwalifikacyjnego w sprawach nadawania uprawnień budowlanych i tytułu rzeczoznawcy budowlanego wydana na podstawie art. 33 pkt 6 i 7 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów. Załącznikiem do uchwały jest uaktualniony regulamin, w którym z kolei w załączniku nr 1 znajduje się wzór „Książki praktyki zawodowej”.

Regulamin Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa (KKKPIIB) poprawiony i uzupełniony przez VII Krajowy Zjazd PIIB 20-21 czerwca 2008 r. określa organizację, zasady i tryb działania KKKPIIB, która jest organem Izby Inżynierów Budownictwa. Komisja Kwalifikacyjna m.in. prowadzi postępowania odwoławcze i wydaje decyzje w drugiej instancji w sprawach dotyczących wyjaśnienia decyzji co do treści uprawnień budowlanych i decyzji o nadaniu tych uprawnień przez okręgowe komisje kwalifikacyjne oraz sprawuje nadzór nad tymi komisjami. Decyzje Komisji Kwalifikacyjnej wydane w drugiej instancji w sprawie uprawnień budowlanych są ostateczne, od decyzji tych przysługuje jedynie skarga do sądu administracyjnego.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 lipca 2012 r. w sprawie utworzenia, organizacji i trybu działania Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Budowlanego (Dz. U. poz. 856): Komisja została utworzona przy ministrze do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej (§ 1). Do zadań Komisji należy opracowanie projektu przepisów rangi ustawowej w zakresie kompleksowej regulacji dotyczącej procesu inwestycyjno-budowlanego (§ 7). Komisja wykonuje zadania na posiedzeniach plenarnych, odbywających się nie rzadziej niż raz w miesiącu. Zespoły problemowe wykonują zadania przydzielone przez przewodniczącego Komisji (§ 8). Projekty przyjęte przez Komisję przewodniczący przedstawia ministrowi, a minister – Radzie Ministrów. Przewodniczący Komisji może zwrócić się do ministra o skierowanie opracowanego przez Komisję projektu do konsultacji społecznych. Minister i przewodniczący Komisji uczestniczą w pracach w ramach rządowej i parlamentarnej procedury legislacyjnej (§ 11).

PRACE LEGISLACYJNE:

Brak.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej przygotowało „Założenia projektu ustawy – Prawo budowlane, o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw” (projekty z 12 czerwca i 2 lipca 2012 r.). Za konieczne uznano przygotowanie nowej ustawy – Prawo budowlane, dotychczasowa ustawa była kilkadziesiąt razy zmieniana i stwarza problemy interpretacyjne dla inwestorów i organów administracji publicznej. Ustawą – Prawo budowlane wprowadzi się zmiany dostosowawcze w innych ustawach. Do ustawy o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów przeniesione zostaną z ustawy – Prawo budowlane przepisy związane z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, nadawaniem uprawnień budowlanych, z odpowiedzialnością zawodową w budownictwie i rzeczoznawstwem budowlanym. Rozważa się możliwość przywrócenia nadawania uprawnień budowlanych osobom ze średnim wykształceniem. W projekcie zostaną także uwzględnione zmiany dotyczące przepisów zawierających delegacje do wydania aktów wykonawczych. Projekt jest na etapie kolejnych uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych (w ministerstwie prace prowadzi Departament Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa). Po analizach zgłoszonych opinii, ministerstwo nadało projektowi nową nazwę „Założenie projektu ustawy – Prawo budowlane” (projekt z 30 sierpnia 2012 r.). W wykazie prac legislacyjnych rządu również dokonano zmiany (pozycja ZA24).

Komisja Kodyfikacyjna Prawa Budowlanego (kkpb@transport.gov.pl) zatwierdziła 10 października 2012 r. swój harmonogram prac, który przewiduje w 2013 r. m.in. ocenę dotychczasowych projektów i wysłuchanie opinii organizacji samorządów zawodowych na ich temat. W apelu o nadsyłanie uwag i propozycji, skierowanym do wszystkich zainteresowanych, Komisja stwierdza, że „szerokie konsultacje społeczne mają na celu uspołecznienie procesu stanowienia prawa tak, aby powstający projekt Kodeksu Budowlanego zyskał jak najszersze poparcie”. Od połowy marca 2013 r. planuje się podanie podstawowych rozstrzygnięć i też projektu Kodeksu Budowlanego. Prace legislacyjne komisji będą się toczyć od sierpnia 2013 do marca 2014 r. Przedłożenie projektu Kodeksu Budowlanego ministrowi zaplanowano na koniec listopada 2014 r.

Interpelacje nr 6834, 2264 i 2044 zgłoszone przez posłów VII kadencji Sejmu RP dotyczą ułatwień w zdobywaniu uprawnień budowlanych. Jednak żadna z nich nie dotyczy zapisów w książce praktyki zawodowej, czyli postulatu zawartego w petycji.

UWAGI DODATKOWE:

Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej na swojej stronie internetowej (www.transport.gov.pl) informuje, że 5 sierpnia 2012 r. w siedzibie Małopolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa w Krakowie przedstawiciele ministerstwa zaprezentowali wstępne założenia do projektu ustawy Kodeks Budowlany. Przedstawiciele środowisk samorządu budowlanego zauważyli, że w dalszych pracach nad założeniami Kodeksu Budowlanego, powinny być wykorzystane zgłoszone przez Izbę Inżynierów Budownictwa, Izbę Architektów oraz Izbę Urbanistów – propozycje koniecznych zmian w Prawie budowlanym. Na spotkaniu zadeklarowano udział środowiska zawodowego inżynierów budownictwa, architektów i urbanistów w konsultacjach dotyczących założeń do nowej ustawy – Kodeks Budowlany.

Pierwsze posiedzenie Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Budowlanego odbyło się 10 października 2012 r., wręczono nominacje 17 członkom Komisji i zapowiedziano, że nowe regulacje prawne powstaną dwuetapowo, by przeciwdziałać chaosowi urbanistycznemu, z którym mamy dziś do czynienia. Najpierw powstanie projekt nowego prawa budowlanego, którego założenia są w konsultacjach społecznych, a do końca obecnej kadencji parlamentu powstanie Kodeks Budowlany, który będzie kompleksowo regulował rozproszone w różnych ustawach zagadnienia związane z procesem inwestycyjno-budowlanym.

Polska Izba Inżynierów Budownictwa (www.piib.org.pl): Andrzej Orczykowski, kierujący biurem Krajowej Rady PIIB, w rozmowie z 10 września 2012 r. stwierdził, że od 1928 r. konieczne jest prowadzenie dokumentacji związanej z praktyką zawodową, w celu zdobycia uprawnień budowlanych. W ostatnich latach do izby nie zgłaszano uwag dotyczących uciążliwego cotygodniowego gromadzenia informacji o czynnościach wykonywanych podczas praktyki zawodowej, a był świadkiem nadania 32 tys. uprawnień, w tym 200 cudzoziemcom. Osoby egzaminowane nie zgłaszały takiego problemu. Jest zdania, że systematyczność zdobywania doświadczeń i umiejętności dokumentowana zapisami w książce praktyki zawodowej ma znaczenie – wpływa na wiedzę i świadomość osoby przygotowującej się do egzaminu, procentuje też wzrostem bezpieczeństwa na budowie. Ewentualna zmiana częstotliwości zapisów w książce praktyki zawodowej z cotygodniowych na dokonywane raz na dwa tygodnie czy raz na miesiąc – nie powinna wpłynąć znacząco na profesjonalizm osób odbywających praktykę.

Izba Architektów RP (www.izbaarchitektow.pl): Paweł Wójcicki, radca prawny w Izbie, w rozmowie z 10 września 2012 r. stwierdził, że niezwykle istotne jest, aby książka praktyki zawodowej wypełniana i poświadczana była na bieżąco, a nie po zakończeniu

praktyki. Natomiast nie upierałby się przy obecnie obowiązującym przepisie wymagającym cotygodniowych wpisów i poświadczeń. Ma bowiem świadomość, że kiedy tworzono przepisy, większość osób starających się o uprawnienia budowlane w różnych specjalnościach pracowała na etatach i cotygodniowe wpisy i poświadczenia nie były problemem. Obecnie sytuacja jest bardziej skomplikowana – większość osób nie jest zatrudniona tam, gdzie odbywa praktykę. Aby nie utrudniać im możliwości zdobycia doświadczenia niezbędnego do zdania egzaminu nadającego uprawnienia budowlane – nie widzi przeszkód w zmianie obowiązujących zasad. Jest nawet zdania, że cotygodniowe wpisy bywają fikcją.

REKOMENDACJE BIURA:

Autor petycji zgłosił postulat uproszczenia procedury związanej z prowadzeniem książki praktyki zawodowej, proponuje, aby książka ta nie musiała być wypełniana raz w tygodniu. Jego zdaniem „wpis powinien zawierać nie tygodniowe rozliczenie, a jedynie specyfikację czasokresów wykonywanych czynności projektowych lub wykonawczych dla danego obiektu czy instalacji”.

Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej przygotowało projekt założeń do nowego Prawa budowlanego. Po konsultacjach międzyresortowych i społecznych zdecydowano, że przepisy o wykonywaniu w budownictwie samodzielnych funkcji technicznych, nadawaniu uprawnień, o odpowiedzialności zawodowej – zostaną przeniesione z ustawy – Prawo budowlane do ustawy o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów.

W związku z tym, że prace nad zmianami Prawa budowlanego będą prowadzone w oparciu o uwagi organizacji zawodowych, jak Polska Izba Inżynierów Budownictwa czy Izba Architektów RP, które również w obecnym stanie prawnym mają decydujący głos w sprawie wymagań stawianych osobom ubiegającym się o uprawnienia budowlane – Biuro skłania się ku wnioskowi, aby petycję skierować do Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Budowlanego. Komisja będzie docelowo pracowała nad Kodeksem Budowlanym, mającym kompleksowo uregulować rozproszone w różnych ustawach przepisy związane z procesem inwestycyjno-budowlanym.

OPRACOWAŁA

Jolanta Krynicka

DYREKTOR

Anna Pomianowska-Bąk